

**CENTAR ZA INOVATIVNOST I
PREDUZETNIŠTVO
(CIP)
UNIVERZITETA U ZENICI**

**Osnovne odrednice malih i
srednjih preduzeća
(MSP)?**

Među karakteristikama MSP najznačajnije su:

- MSP zadovoljavaju onaj dio potražnje za robama i uslugama koje velika preduzeća teško mogu podmiriti.
- MSP zbog svoje veličine su mnogo fleksibilnija što im omogućuje vrlo elastičnu ponudu i prilagođavanje kretanjima potražnje na tržištu.
- MSP traže relativno univerzalni tip radnika i opreme koji mogu obavljati raznorodne poslove u procesu proizvodnje.
- MSP pokazuju veću spremnost da staru tehnologiju zamjene novom te tu zamjenu brže obavljaju.
- MSP pružaju šire mogućnosti inovativnosti i bržu primjenu novih znanja i poslovnih modela.
- Ekonomska samostalnost i spremnost na snošenje rizika u poslovanju podstiče MSP da se elastično povezuju i umrežavaju radi ostvarivanja uspješnijega zajedničkog poslovanja ali i lakšeg snošenja rizika.

Prednosti MSP:

- Nezavisnost – pokretanje MSP preduzetnicima omogućuje gotovo u potpunosti autonomno djelovanje. Međutim, taj veliki stepen autonomnosti prati velika odgovornost za uspješno poslovanje. Odgovornost za uspjeh po pravilu preuzima preduzetnik osnivač MSP.
- Tržišna prilagodljivost – MSP su za razliku od velikih, zbog svoje veličine u mogućnosti se brzo prilagoditi tržišnim promjenama i novonastalim prilikama, te bez većih potresa mogu svoju djelatnost preorijentisati saglasno zahtjevima potrošača u pogledu kvaliteta, količine, dizajna i sl.
- Mogućnost ostvarenja finansijskog uspjeha – jedan od važnijih razloga osnivanja MSP je mogućnost ostvarenja bitno veće zarade u samostalnom poslu od one koju je preduzetnik mogao ostvariti kao zaposlenik u nekoj kompaniji.
- Sigurnost posla – kad preduzetnik osnuje MSP, sigurnost posla mu je zajamčena sve dok se pozitivno posluje. Prednost je i u tome što je vlasnik, odnosno preduzetnik, istovremeno i menadžer koji sam odlučuje kada će, koliko i do kada raditi.
- Porodično zapošljavanje – jedna od prednosti je mogućnost zapošljavanja članova vlastite porodice. Prenosjenje iskustva «s oca na sina» omogućuje stvaranje tradicije porodičnog posla.
- Saradnja članova porodice pozitivno djeluje na moral zaposlenika jer vlada veliko međusobno razumijevanje i poštovanje.
- Izazov – u vlasnika/preduzetnika snažno je razvijena potreba za samoaktuelizacijom, odnosno svijest o mogućnosti ostvarenja velikog uspjeha, ali su svjesni i rizika pri izgradnji samostalne poslovne karijere. Uživaju u osjećaju samostalnog razvoja te smatraju kako su sami odgovorni za uspjeh ili neuspjeh. Ta spoznaja pruža im veliko stimulativno i psihološko zadovoljstvo.

Nedostaci MSP:

- Porast odgovornosti – širok raspon odlučivanja koji ima preduzetnik u MSP, u velikoj mjeri povećava odgovornost za poslovni uspjeh. Vlasnik/preduzetnik često istovremeno obavlja ulogu ulagača, menadžera, knjigovođe, prodavača, marketinškog stručnjaka i dr., pa je zbog toga sam potpuno odgovoran za svoj poslovni uspjeh.
- Mogućnost propasti – vlasnik/preduzetnik donosi brojne manje ili više svrsishodne odluke. Međutim, rizik propadanja je veliki jer preduzetnik raspolaže oskudnim finansijskim i kapitalnim resursima pa ima malu mogućnost ublaživanja neuspjelih poslovnih poteza. Zbog toga broj loših ili pogrešnih poslovnih odluka treba svesti na minimum. Također, bez obzira na zalaganje i kvalitetno odlučivanje preduzetnika, privredna recesija ili kriza mogu pogubno uticati na poslovanje malih preduzeća. Tome treba pridodati i prirodne nepogode koje, bez obzira na osiguranje i naknadu štete, mogu nanijeti nesagledivu štetu poslovanju malih preduzeća. Poznato je kako je znatan broj bankrota prouzrokovan menadžerskim neiskustvom i nestručnošću.
- Podložnost fluktuacijama na tržištu – MSP puno teže podnose sezonske ili druge oscilacije u prodaji.
- Ovisnost o konkurenciji – unatoč vrlo uspješnom početku, uspjeh MSP naglo može narušiti pojava konkurencije u okruženju.
- Finansijska slabost – bez obzira na uspješno upravljanje finansijskim sredstvima MSP su podložnija finansijskim krizama i nelikvidnosti. Zbog toga su, kako bi brže prikupila novac, prisiljena prodavati svoje proizvode i usluge po nižim cijenama ili uzimati nepovoljne kredite na tržištu što vrlo često rezultuje propašću MSP pa čak dovodi i do gubitka lične imovine preduzetnika.

- Nedostatak znanja i stručnosti – MSP, zbog svojih ograničenih finansijskih mogućnosti, obično oskudijevaju kvalitetnim stručnjacima specijalizovanim za pojedine preduzetničke funkcije. Također, MSP su zbog finansijskih ograničenja prisiljena racionalizovati troškove dodatnog obrazovanja i treninga zaposlenih.
- Nerazvijena pravna regulativa – za podsticanje preduzetništva vrlo je bitno kvalitetno zakonsko regulisanje pokretanja i poslovanja MSP jer o tome zavise i mogućnosti kreditiranja odnosno određene finansijske pogodnosti koje su neophodne za malu privredu.

Pomoći ćemo i Vama u procesu uspostavljanja i razvoja malog i srednjeg preduzeća!

Kontaktirajte nas!

CENTAR ZA INOVATIVNOST I PREDUZETNIŠTVO UNIVERZITETA U ZENICI

Travnička cesta 1, 72000 Zenica, Bosna i Hercegovina

Tel. +387 32 449 147

Fax. +387 32 246 612

E-mail: dpetkovic@mf.unze.ba

nino.serdarevic@ef.unze.ba

sbalic@mf.unze.ba

Djelatnost Centra za inovativnost i preduzetništvo

CENTAR ZA INOVATIVNOST I PREDUZETNIŠTVO je pod-organizacijska jedinica u sastavu Univerziteta u Zenici nastala kroz Tempus projekt broj: 41108, realizovan u periodu 2007-2010.godina. Partneri u ovom evropskom projektu bili su Politehnički univerzitet iz Torina (Politecnico di Torino), Univerzitetski inkubator iz Kopa (Univerza na Primorskom Koper), Svjetski univerzitetski servis-SUS BIH i Ministarstvo civilnih poslova BIH (MCP). Nakon usvajanja Elaborata o osnivanju Centra na Senatu i Upravnom odboru Univerziteta u Zenici početkom 2008.godine CIP je započeo sa aktivnim radom.

Najvažnije aktivnosti koje je CIP UNZE do sada radio, te na kojima nastavlja i proširuje svoj rad, bile su:

- ❖ Promocija inovativnosti i preduzetništva unutar studentske i nastavničke populacije,
- ❖ Održavanje ili participacija u održavanju konferencija, savjetovanja, praktikuma (workshop-ova), sajмова i sl.
- ❖ Saradnička funkcija između univerziteta i tržišta rada kada je u pitanju kreiranje i razvoj novih nastavnih planova i programa te otvaranje novih fakulteta,
- ❖ Razvoj inovativne i preduzetničke aktivnosti unutar studentskog tijela kroz izradu seminarskih i diplomskih radova potrebnih privredi regiona,
- ❖ Pomoć u kreiranju istraživanja za magistarske i doktorske disertacije koje su potrebne privredi regiona i BIH,
- ❖ Promocija međunarodne saradnje na projektnom i programskom principu OJ UNZE i drugih poslovnih subjekata,
- ❖ Izrada poslovnih planova od interesa za privredni razvoj i formiranje inovativnih preduzeća kroz razvoj prototipova,
- ❖ Promocija i razvoj informaciono-komunikacijskih tehnologija (IKT) kao važnog segmenta inovativnosti u nastavnom i naučno-istraživačkom radu,
- ❖ Multimedijalne prezentacije, treninzi i seminari različitih sadržaja kao sadržajna dopuna postojećim dodiplomskim i postdiplomskim studijama,
- ❖ Programi podrške razvoju spin-off i spin-out firmi unutar akademske zajednice i pomoć MSP regiona za jači poslovni rast i razvoj,
- ❖ Pomoć inovatorima i preduzetnim ljudima regiona u konkretizaciji i internacionalizaciji svojih ideja,
- ❖ Pomoć u klsterskom organizovanju MSP,
- ❖ Know-how u razvoju NTP i TP, inovacijskih centara, poslovnih zona, inkubatora i transferu tehnologija iz razvijenog svijeta,
- ❖ I brojne druge aktivnosti.

Referenc-lista

- ❖ Učešće u izradi Studije stanja u oblasti poslovne infrastrukture za potrebe izrade Strategije razvoja BIH za period 2009-2014.godina,
- ❖ Priprema aplikacije i obezbjeđenje IPA projekta "Razvoj inovativnih centara u Zenici, Banjoj Luci i Mostaru", 2009-2011
- ❖ Učešće u projektu "Studija izvodljivosti razvoja poslovnih zona Hercegovine" 2009/10.
- ❖ Učešće u izradi "Strategija razvoja nauke u BIH", 2009-2010;
- ❖ Projekt razvoja preduzetničkih kompetencija sa Vladom Flandrije, Belgija, 2009/10.
- ❖ Otvaranje Univerzitetskog inkubatora Zenica (UIC) zajedno sa BSC Zenica (2009);
- ❖ Održavanje Studentskih konferencija TECHNO-EDUCA 2008 i Techno-Educa 2009;
- ❖ Izrada projektne dokumentacije za početak rada NTP Zenica (2008-2010);
- ❖ Izrada Studije izvodljivosti formiranja Mašinskog Tehničkog Centra (MTC) u Gračanici kao suport razvoju Klastera plastičara i alatničara BIH (2009),
- ❖ Održavanje konferencija o preduzetništvu BDC 2008 i BDC 2009 zajedno sa BSC Zenica i Ekonomskim fakultetom UNZE;
- ❖ Učešće na konferenciji o razvoju tehnoloških parkova i inkubatora zemalja Jugoistočne Evrope i Azije, ECABIT 2008 u Tambovu (Ruska Federacija, 2008)
- ❖ Članstvo u mreži preduzetničkih centara Evrope (Reschica Network) koju vodi DAAD Njemačke (2009);
- ❖ Saradnja sa BSC Zenica u realizaciji Akademija preduzetništva i izboru najbolje poslovne ideje (2008-2010),
- ❖ Pomoć u realizaciji najboljih poslovnih ideja studenata UNZE i dr.(2008-2010)
- ❖ Članstvo u mreži inovativnih centara Evrope (BIR Network) koju vodi Univerzitet iz Đirone (Španija)-2009;
- ❖ Realizacija obuke zaposlenih iz drvoprerađivačkih firmi regije CBIH zajedno sa laboratorijama UNZE i REZ Zenica(2009);
- ❖ Realizacija studijske posjete tehnološkim parkovima Nova Gorica, Valles, Barcelona, Lleda i Girona (2009);
- ❖ Održavanje obuke za studente i profesore iz tehnologija laserskog 3D skeniranja i brze proizvodnje (RP)zajedno sa Pro-CADD Ljubljana (2008)

Štampana izdanja:

- Petković D., Serdarević J., Bejić J.: Vodič za preduzetništvo; knjiga, 2010.
- Tornincasa S., Petković D., Balić S.: Upravljanje životnim ciklusom proizvoda, knjiga, 2010.
- Petković D.: UNZE-Od predavačke do preduzetničke uloge; Brošura, 2009.
- Petković D.: CIP-prva godina rada; brošura, 2009.
- Zbornik I Business Development Conference, 2008.
- Zbornik II Business Development Conference, 2009.
- Zbornik II studentske konferencije Techno-Educa, 2008.
- Zbornik III studentske konferencije Techno-Educa, 2009
- Serdarević N.: Stanje razvoja MSP u BIH, publikacija, 2009.
- Serdarević N.: Univerzitetski incubator Zenica, publikacija, 2009.

